

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON AUDITOINTI

Authors **Helka-Liisa Hentilä, Kimmo Levä, Max Liikka, Auli Toom, Mira Huusko ja Mirella Nordblad, Jyväskylän yliopiston itsearviointi (toim.) Katja Mielonen ja Hanna-Leena Pesonen**

Year of publication **2021**, FINEEC publications **2:2021**

Language **Finnish**

ISBN **978-952-206-626-8 pdf**

2.1 Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden johtaminen

- HEI's self-assessment

Strategia ohjaa yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden johtamista

Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden vahvistaminen on määritelty yhdeksi yliopiston strategiaa läpileikkaavaksi tavoitteeksi. Kaikkiin kehittämissuunnitelmiin sisältyy strategisia tavoitteita, jotka tähtäävät alueellisen yhteistyön ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden lisääntymiseen.

Yliopistotasolla rehtori vastaa yliopiston vaikuttamistyöstä sekä kumppanuuksien ja verkostojen hallinnasta. Koulutuksesta ja tutkimuksesta vastaavat vararehtorit vastaavat koulutukseen ja tutkimukseen liittyvästä yhteiskunnallisesta vuorovaikutuksesta. Tiedekuntatasolla yhteiskunnallista vuorovaikutuksesta vastaa dekaani sekä erillislaitoksissa ja yliopistopalveluissa yksiköiden johtajat. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen johtaminen koordinoidaan yliopistotasolla yliopiston johtoryhmässä ja laajassa johtoryhmässä. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen johtamista tukee sisäisistä jäsenistä muodostettu viestinnän ja vaikuttamisen ryhmä. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen neuvottelukunta toimii yliopiston ja sen keskeisten sidosryhmien neuvoa-antavana yhteistyöelimenä ja keskustelufoorumina.

Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen tavoitteet määritellään osana yliopiston

strategista johtamista. Vuosittain toiminnan tavoitteet tarkistetaan ja linjataan osana toimintaympäristöanalyysia ja strategian toteutumisen seuranta. Yksikkötasolla tavoitteet asetetaan osana toiminnan suunnittelua ja sisäisiä sopimusneuvotteluita. Yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen osallistumisen painopisteet vaihtelevat yksiköittäin merkittävästi niiden ominaispiirteiden ja toiminnan sisältöjen mukaan. Yksikkötasolla yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden tuloksista raportoidaan vuosittain osana vuosiraportointia, ja yhteiskunnallinen vuorovaikutus on osa rehtorin ja yksiköiden välisiä tuloskeskusteluita.

Yliopiston tavoitteet yhteiskuntavastuussa perustuvat taloudellisen, sosiaalisen, kulttuurisen ja ekologisen vastuun huomioivaan kokonaisvaltaiseen kestäväen kehityksen viitekehykseen. Yhteiskuntavastuu on sisällytetty osaksi koko yliopiston toimintaa, ja sitä toteutetaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Tästä esimerkkeinä voidaan mainita mm. JYUWisdom-, Green Office- ja Student Life -konseptit, saavutettavuuden ja esteettömyyden edistäminen, sekä yhteistyö terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, ikääntymiseen liittyvässä kehittämistyössä, työllistämisen edistämiseksi, kansalaisyhteiskuntaan liittyvässä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa sekä koulutoiminnan kehittämisessä. Yliopisto seuraa julkaisuja strategisten painopistealueiden ja YK:n kestäväen kehityksen tavoitteiden (SDG) osalta.

Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen kehittäminen ja tiiviimpi kytkeminen yliopiston toimintaan on tunnistettu keskeiseksi kehittämiskohteeksi. 2019 on käynnistetty kumppanuuksien ja sidosryhmäyhteistyön kehittäminen, jonka myötä on luotu konsepti alumniyhteistyöhön, määritetty yhteiskunnalliselle vuorovaikutukselle ja vaikuttamiselle tavoitteet ja prosessit sekä rakennettu asiakkuudenhallintajärjestelmä (CRM).

Toimintaympäristön muutosten ennakointi

Strateginen ja operatiivinen johto seuraavat toimintaympäristön muutoksia alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Yksiköt arvioivat toimintasuunnitelmissaan toimintaympäristöä ja sen kehittymistä lähivuosina. Yliopiston strategian uudistamiseen 2018–2019 sisältyi laaja strategisen tason tulevaisuusennakointi sisältäen analyysin monesta tulevaisuusraportista sekä kilpailija- ja toimintaympäristöanalyysin.

Uudistetun strategian toimeenpanon hallintamallin mukaisesti strategian prioriteetteja tarkastetaan vuosittain toimintaympäristöanalyysin pohjalta. Pitkän aikavälin toimintaympäristön tarkastelussa arvioidaan kansainvälisten megatrendien, kansallisten yhteiskunnallisten muutosilmiöiden sekä korkeakoulutus- ja tiedepoliittisen toimintaympäristön vaikutuksia yliopiston toimintaan.

Lisäksi yliopiston hallitukselle ja laajalle johtoryhmälle pidetään säännöllisesti katsauksia korkeakoulutus- ja tiedepoliittikan kehittymisestä. Tieteenalakohtainen seuranta ja johtopäätökset tehdään kunkin yksikön sisäisenä prosessina, ja merkittävät, koko yliopistoon vaikuttavat havainnot analysoidaan johtoryhmätasolla.

Vahvuudet

Ulkopuoliset jäsenet elimissä (tiedekuntaneuvostot, neuvottelukunnat, johtokunnat, johtoryhmävierailu)

Laaja toimintaympäristö- ja sidosryhmäanalyysi yliopiston strategiayön taustalla ja tiedekuntien ja erillislaitosten strategiayössä sekä TS-prosessissa

Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden laadullinen seuranta TS-prosessissa

Vastuullisuus huomioitu laajasti yliopiston toiminnassa

Kehittämiskohteet

Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden määrittely yliopiston kontekstiin

Vaikuttavuuden tunnistaminen ja kannusteiden kehittäminen

Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden indikaattorien määrittely ja seuranta

2.1 Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden johtaminen

- Assessment of the audit team

Yliopiston yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen johtaminen pohjaa strategiaan

Jyväskylän yliopisto kehittää systemaattisesti yhteiskunnallista vuorovaikutustaan ja vaikuttavuuttaan. Jyväskylän yliopiston yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tavoitteet ja keinot on määritelty vuoteen 2030 ulottuvassa strategiassa ”Osaava ja hyvinvoiva ihminen”. Strategiaa toteutetaan johdonmukaisesti yliopiston eri tasoilla. Strategisen johtamisen ytimessä on viisi kehittämisohjelmaa, jotka sisältävät kehitystavoitteet ja mitattavat tulokset. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamista tuetaan selkeällä johtamisjärjestelmällä sekä asioiden käsittelyllä koulutus- ja tiedeneuvostoissa sekä yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen neuvottelukunnassa. YVV-neuvottelukunta koostuu pääsääntöisesti yliopiston ulkopuolisista jäsenistä lukuun ottamatta rehtoria puheenjohtajana ja yhteiskuntasuhdepäällikköä sihteerinä.

Strategisten tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta analysoidaan vuosittain suhteessa toimintaympäristön muutoksiin neuvostoissa, joissa käydään toimintaympäristöanalyysit läpi ja priorisoidaan niiden pohjalta seuraavan vuoden tavoitteet. Haastatteluissa tuli ilmi, että lähtökohtana on, että strategiset tavoitteet konkretisoituisivat toimenpiteinä, joita pystytään seuraamaan laadullisesti ja määrällisesti.

Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden vahvistaminen on määritelty yhdeksi Jyväskylän yliopiston strategiaa läpileikkaavaksi tavoitteeksi. Yliopisto haluaa olla ”vaikuttava sivistysyliopisto”. Haastattelujen mukaan yhteiskunnallinen vuorovaikutus tukee kokonaisstrategian toteutumista niin paikallisella kuin kansallisellakin tasolla. Haastattelujen

mukaan strategian toteutumisesta raportoidaan yliopiston johtoryhmälle. Lisäksi yliopiston hallitus seuraa strategian toimeenpanon kokonaisuutta ja asetetuissa tavoitteissa onnistumista.

Tavoitteet ja mittarit kaipaavat jatkokehittelyä

Jyväskylän yliopiston vaikuttavuutta ja yhteiskunnallista vuorovaikutusta koskevat tavoitteet ja mittarit ovat vielä kehittämisvaiheessa, mikä näkyy puutteena vaikuttavuuden ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tavoitteellisessa johtamisessa, toteutumisen seurannassa ja arvioinnissa sekä siinä, miten yliopistoyhteisö ja sidosryhmät tunnistavat ne osaksi yliopiston toimintaa ja sen kehittämistä. Auditointihaastattelujen perusteella yliopiston toimintaympäristöstään tekemiin analyysihin ja skenaarioihin liittyvä työ näyttää hieman hajanaiselta.

Toisaalta yliopiston kampuksen kehittämisohjelmassa on useita strategisia tavoitteita, jotka koskettavat suoraan yhteiskunnallista vuorovaikutusta, kuten kampuksen käyttäminen akateemisen, yritystoiminnan ja kansalaistoiminnan yhteistyöpaikkana ja innovaatiotoiminnan keskuksena. Yliopisto on tunnistanut kampuksen merkityksen toiminnalleen. Kampuksen kehittäminen perustuu YK:n kestävä kehityksen tavoitteille (Agenda 2030).

Yliopiston strategia ja strategian toimenpideohjelmat ovat voimassa vuoteen 2030 asti. Koulutuksen ja tutkimuksen toimenpideohjelmissa on käsitelty suhteellisen vähän yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen ja vaikuttamiseen liittyviä asioita. Auditointiryhmä suosittelee, että seuraavia koulutuksen ja tutkimuksen toimenpideohjelmiä täydennetään yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tavoitteilla ja toimenpiteillä.